

MINUTA CONFERINȚEI

„Formarea pedagogică a universitarilor”, ediția a II-a, Timișoara 11-12 decembrie 2025

Autori: Mladenovici, V., Sas, I., & Ilie, M. D.

În perioada 11–12 decembrie 2025, la Institutul de Cercetări Avansate de Mediu (ICAM) din cadrul Universitatea de Vest din Timișoara, s-a desfășurat cea de-a doua ediție a Conferinței naționale „Formarea pedagogică a universitarilor”, cu tema *(Re)configurarea profilului de competențe al cadrului didactic universitar: între adaptare și inovare*. Evenimentul a fost organizat de Centrul de Dezvoltare Academică (CDA) și Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD), din cadrul Facultății de Psihologie și Științe ale Educației (FPSE), Universitatea de Vest din Timișoara (UVT), sub egida Asociației Române de Cercetare în Educație (ARCE).

Scopul principal al conferinței a constat în consolidarea unui cadru coerent de reflecție și dialog academic asupra formării psihopedagogice a cadrelor didactice universitare, în raport cu transformările actuale ale învățământului superior, cu standardele de calitate și cu nevoia de inovare instituțională. Agenda a propus o abordare integrată, situată la intersecția dintre cercetare educațională, politici publice și practici universitare emergente.

Ediția 2025 a continuat direcția deschisă de conferința din 2024, accentuând direcția pornită anterior de la cartografierea bunelor practici spre două mize curente majore: 1). conturarea unui cadru comun și operațional al competențelor cadrului didactic universitar și 2). identificarea unor criterii și indicatori relevanți pentru evaluarea calității programelor de formare psihopedagogică inițială. Printre temele de interes major pentru comunitatea academică s-au numărat: redefinirea competențelor cadrului didactic universitar, tranziția de la standarde formale la o cultură autentică a calității, evaluarea eficacității programelor de formare pedagogică, precum și integrarea tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale în proiectarea activităților de predare și evaluare. În acest cadru, discuțiile din cadrul conferinței au pus în legătură politicile educaționale, dovezile empirice, designul curricular, învățarea autentică, flexibilizarea instituțională și mecanismele de asigurare a calității.

Recomandare de citare (APA, ediția a 7-a):

Mladenovici, V., Sas, I., & Ilie, M. D. (2025). *Minuta conferinței „Formarea pedagogică a universitarilor”, ediția a II-a: Conferință națională, Timișoara, 11–12 decembrie 2025*. Centrul de Dezvoltare Academică, Universitatea de Vest din Timișoara.

Principalele rezultate și concluzii ale evenimentului sunt redată în cele ce urmează.

Ziua 1 - 11 decembrie 2025

1. Deschiderea oficială a conferinței

Speakeri: *Prof. univ. dr. Irina MACSINGA (UVT) și de Prof. univ. dr. psih. Daniel Ovidiu David, ministrul Educației și Cercetării*

Deschiderea conferinței a fost realizată de Prof. univ. dr. Irina Macsinga, prorector responsabil cu inovarea educațională, cariera academică și relația cu studenții la Universitatea de Vest din Timișoara, care a transmis mesajul rectorului UVT, Prof. univ. dr. Marilen Gabriel Pirtea, urmată de mesajul adresat de Prof. univ. dr. psih. Daniel Ovidiu David, ministrul Educației și Cercetării.

Mesajele de deschidere au pus accent pe importanța strategică a formării cadrelor didactice universitare și pe nevoia unei abordări coerente, unitare și bazate pe dovezi în acest domeniu. În intervențiile introductive, conferința a fost prezentată ca un reper anual de reflecție și de convergență pentru actorii implicați în dezvoltarea academică și în asigurarea calității, dar și ca un cadru de lucru comun pentru articularea unor politici și practici sustenabile de formare a universitarilor. A fost subliniată necesitatea revalorizării profesiei didactice universitare, a construirii unei cariere academice atractive și a promovării unor reforme coerente, realizate prin parteneriat între universități și prin implicarea structurilor instituționale relevante. Mesajul ministrului Educației și Cercetării a reafirmat că misiunea educațională este centrală pentru instituțiile de învățământ superior și că formarea universitarilor trebuie gândită într-o manieră autentică, eficientă și flexibilă, inclusiv prin mecanisme de echivalare cu sens și prin formule adaptate nevoilor reale ale cadrelor didactice aflate la început de carieră.

2. Keynote Speech: De la standarde la parteneriat – Alianțele europene și noile transformări în formarea universitarilor

Speaker(i): *Prof. univ. dr. Romiță IUCU (UB) și Prof. dr. ing. Cristina GHIȚULICĂ (UPB și ARACIS)*

Prelegerea susținută de Prof. univ. dr. Romiță IUCU a analizat dezvoltarea formării cadrelor didactice universitare în cadrul alianțelor europene și relația acestora cu mecanismele de asigurare a calității. Una dintre ideile centrale ale prezentării a fost aceea că alianțele europene se află la niveluri diferite de maturitate în ceea ce privește construirea unor ecosisteme explicite și structurate de formare pentru personalul didactic. Cartografierea realizată în prezentare a arătat că doar un număr redus de alianțe dispun de sisteme vizibile, clar documentate și aprobate la nivel de alianță, în timp ce multe altele operează prin activități punctuale, mențiuni strategice generale sau fără dovezi publice consistente privind dezvoltarea profesională a personalului.

Prelegerea a evidențiat și faptul că mobilitatea și dezvoltarea profesională a personalului universitar se instituționalizează treptat în cadrul alianțelor europene. Au fost invocate creșterea mobilității intra-alianță, extinderea activităților de tip staff week, schimburile de cadre didactice, programele comune de formare, job shadowing-ul și trainingurile dedicate pedagogiei, competențelor digitale și inovării didactice. Totodată, aproape jumătate dintre alianțe oferă programe structurate de dezvoltare profesională, iar altele se află în fază de dezvoltare.

Din perspectiva asigurării calității, în prezentare Prof. Iucu a argumentat că mecanismele existente rămân în principal orientate spre programe, diplome comune, mobilități și microcredite, mai degrabă decât spre formarea cadrelor didactice ca atare. ESG și ISG oferă repere importante, dar aplicarea lor asupra dezvoltării profesionale a personalului este încă limitată și neuniformă. În plus, dezvoltarea profesională a personalului este tratată frecvent ca o chestiune de resurse umane (HR) și de guvernanță locală, iar alianțele nu au, în general, instrumentele juridice și normative necesare pentru a impune standarde comune de formare a cadrelor didactice universitare.

Un alt fir narativ important al keynote-ului a vizat relația dintre flexibilizare și asigurarea calității. Prof. Iucu a distins între traseele flexibile ale studentului și aranjamentele de învățare care fac posibilă această flexibilitate, subliniind că nu pot exista trasee flexibile reale fără infrastructuri curriculare, digitale și instituționale robuste, interoperabile și sustenabile. Concluzia strategică a fost că alianțele europene produc deja transformări importante în mobilitate, inovare pedagogică și internaționalizare, însă responsabilitatea directă pentru calitatea predării și a formării cadrelor rămâne, în continuare, la nivelul universităților individuale.

Notă: **ESG** = *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* (Standarde și linii directoare pentru asigurarea calității în Spațiul European al Învățământului Superior); **ISG** = *International Standards and Guidelines for Quality Assurance in Tertiary Education* (Standarde și linii directoare internaționale pentru asigurarea calității în educația terțiară).

3. Panel: Asigurarea calității programelor de formare psihopedagogică inițială a universitarilor

Moderator: Conf. univ. dr. habil. Mădălin BUNOIU (UVT)

Raportor: Asist. cerc. dr. Velibor Mladenovici (UVT)

Participanți panel: *Ministrul Educației și Cercetării Prof. univ. dr. psih. Daniel Ovidiu David (MEC), Prof. univ. dr. Irina MACSINGA (UVT), Prof. univ. dr. habil. Marian D. ILIE (UVT), Prof. univ. dr. Lucian CIOLAN (UB), Prof. univ. dr. Romița IUCU (UB), Prof. univ. dr. Adrian OPRE (UBB), Conf. univ. dr. Cătălin GLAVA (UBB), Prof. univ. dr. Nicoleta POPA (UAIC)*

Panelul a avut ca punct de plecare noul context legislativ creat de Legea Învățământului Superior nr. 199/2023, care introduce obligația realizării formării inițiale pentru ocuparea funcțiilor didactice în învățământul superior printr-un program universitar de formare psihopedagogică de 30 ECTS. Discuția a fost ancorată în propunerea de cadru metodologic și plan-cadru aflată în analiză la nivel ministerial și a urmărit nu doar întrebarea „cum arată” acest program, ci mai ales cum poate fi construit și evaluat ca program de calitate.

O primă idee (recurentă de altfel) a fost aceea că un astfel de program nu trebuie gândit în cheie rigidă sau uniformizatoare, ci ca arhitectură flexibilă, capabilă să recunoască diferențele dintre instituții, profilurile cadrelor didactice universitare debutante și experiențele anterioare relevante. A fost susținută explicit nevoia de echivalări cu sens, de formule de flexibilizare și de evitare a suprareglementării, pentru a nu transforma programul într-o constrângere formală lipsită de relevanță pentru comunitatea academică.

În același timp, mai mulți paneliști au argumentat că programul nu este un moft, ci un imperativ sistemic. A fost subliniat faptul că universitarul contemporan nu mai poate fi definit doar ca purtător de conținut disciplinar, ci trebuie reconceptualizat ca designer de experiențe de

învățare, mentor, facilitator, autoritate pedagogică și profesionist capabil să integreze perspectivele științelor educației, ale psihologiei educaționale și ale propriului domeniu de specialitate. În acest cadru, profilul absolventului programului trebuie depășit în direcția unui profil de expert, care reunește cunoaștere, abilități, judecată și responsabilitate.

Discuțiile au scos în evidență și o serie de provocări majore: sustenabilitatea programului în timp, rezistența la schimbare din interiorul mediului universitar, lipsa convergenței instituționale, tensiunea dintre standardizare și autonomie, precum și riscul monodisciplinarității. A fost semnalată nevoia de a construi comunități autentice de practică, de a stimula reflecția și de a fundamenta politicile de formare pe cercetări de impact și pe dovezi solide, nu exclusiv pe tradiții instituționale sau raționamente normative. În plus, a fost accentuată importanța competențelor transversale și relaționale ale debutanților, inclusiv gestionarea emoțiilor în predare, flexibilizarea mintală, asumarea riscurilor și capacitatea de a intra într-o relație pedagogică semnificativă cu studenții.

Panelul a condus la o concluzie puternică: *un program de formare psihopedagogică inițială de calitate trebuie să fie simultan robust și flexibil, ancorat în politici europene și naționale, susținut prin dovezi empirice, deschis spre echivalări și niveluri diferențiate de performanță și construit în jurul unui profil complex al expertului universitar, nu al unui cadru didactic redus la rolul de aplicator al curriculumului.*

4. Keynote Speech: Reconceptualizarea pregătirii universitare. Rezultatele învățării: utilitate, principii și strategii de elaborare

Speaker: Prof. univ. dr. Adrian OPRE (UBB)

Prelegerea susținută de către Prof. univ. dr. Adrian Opre a abordat rezultatele învățării ca element central în reconceptualizarea pregătirii universitare. Au fost clarificate diferențele dintre obiective, rezultate ale învățării și competențe. În timp ce obiectivele exprimă intențiile cadrului didactic și rămân centrate mai degrabă pe conținut și pe proces, rezultatele învățării descriu ceea ce studentul sau absolventul poate efectiv să cunoască, să înțeleagă și să facă la finalul unei secvențe de învățare, în acord cu logica EQF și cu paradigma centrată pe student.

O a doua dimensiune majoră a keynote-ului a vizat utilitatea rezultatelor învățării pentru calitatea programelor și pentru relația dintre universitate și piața muncii. S-a argumentat că rezultatele învățării contribuie la coerența, compatibilitatea și transparența calificărilor, la reducerea discrepanțelor dintre oferta educațională și cerințele angajatorilor, precum și la internaționalizare și angajabilitate. Totodată, ele devin relevante și pentru evaluarea calității, prin raportarea la rezultate intenționate, implementate și evaluate.

Partea a treia a prezentării a avut un caracter operațional și a propus principii clare pentru formularea rezultatelor învățării: acestea trebuie să fie verificabile, realizabile în raport cu volumul de muncă și aliniate cu activitățile de predare și evaluare. Au fost reluate recomandările CEDEFOP privind formulările scurte, clare, standardizate, cu verbe de acțiune și cu un nivel adecvat de complexitate. A fost insistată și ancorarea lor în competențele și ocupațiile descrise prin cadre

precum COR, CNC, ISCO și ESCO. În ansamblu, keynote-ul a întărit ideea că scrierea rezultatelor învățării nu este o formalitate birocratică, ci un act de design curricular și de clarificare a finalităților educaționale.

Notă:

EQF = European Qualifications Framework (Cadrul european al calificărilor); CEDEFOP = European Centre for the Development of Vocational Training (Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale); COR = Clasificarea Ocupațiilor din România; CNC = Cadrul Național al Calificărilor; ISCO = International Standard Classification of Occupations (Clasificarea Internațională Standard a Ocupațiilor); ESCO = European Skills, Competences, Qualifications and Occupations (Clasificarea europeană a competențelor, calificărilor și ocupațiilor).

5. Ateliere participative: asigurarea calității în învățământul superior

Atelierele participative organizate pe domeniile Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) au avut rolul de a transpune discuțiile conceptuale din plen și panel într-un registru aplicat, orientat spre criterii, indicatori și mecanisme concrete de evaluare a calității programelor de formare psihopedagogică inițială a cadrelor didactice universitare. Structurate în jurul celor trei domenii clasice ale evaluării instituționale – capacitate instituțională, eficacitate instituțională și managementul calității – atelierele au reunit participanți din categorii profesionale diverse și au valorificat un format de lucru colaborativ, bazat pe reflecție individuală, discuții de tip World Café și prioritizare colectivă a ideilor. În ansamblu, atelierele au funcționat ca spații de co-construcție, în care preocupările privind profilul de competențe al cadrului didactic universitar au fost corelate cu întrebări concrete despre resurse, procese, responsabilități instituționale, dovezi privind impactul și utilizarea datelor pentru asigurarea continuă a calității.

Atelier/Domeniu ARACIS	Titlu	Obiective
(I) Capacitate instituțională Moderator: Prof. univ. dr. Alin GAVRELIUC Raportor: Asist. cerc. dr. Velibor MLADENOVICI	Resurse și condiții pentru formarea cadrelor didactice universitare: ce înseamnă, de fapt, capacitate instituțională?	Să clarificăm ce resurse și mecanisme instituționale sunt esențiale pentru programele de formare inițială nivel III (infrastructură, resurse umane, finanțare, servicii suport) și cum se pot traduce ele în criterii/indicatori de calitate.
(II) Eficacitate instituțională Moderator: Conf. univ. dr. Cătălin GLAVA Raportor: Asist. cerc. drd. Daniela VOINESCU	Cum știm că programele de formare pentru cadrele didactice universitare chiar funcționează?	Să definim ce înseamnă eficacitate educațională în formarea cadrelor didactice universitare: rezultate la nivel de competențe, impact asupra activității la clasă, satisfacția participanților, inserție/avans în cariera academică, etc., plus metode de monitorizare.
(III) Managementul calității Moderator: Prof. univ. dr. Adrian OPRE Raportor: Asist. univ. drd. Izabella SORCA	De la documente la cultură: cum construim un sistem de management al calității pentru formarea cadrelor didactice universitare?	Să identificăm mecanismele concrete de management al calității (proceduri, implicarea actorilor, utilizarea datelor) care sunt relevante pentru programele de formare și cum pot fi făcute să funcționeze dincolo de simple „bife”.

5.1 Atelierul 1 – Capacitate instituțională

Atelierul dedicat capacității instituționale a explorat resursele, structurile și condițiile necesare pentru organizarea programelor de formare inițială a cadrelor didactice universitare. În acord cu obiectivul formulat în program, discuțiile au urmărit clarificarea infrastructurii, resurselor umane, finanțării și serviciilor suport care pot susține un astfel de program și transformarea lor în criterii și indicatori de calitate.

Sinteza atelierului arată că participanții au înțeles capacitatea instituțională ca pe o arhitectură integrată, alcătuită din structuri de guvernare și proceduri clare, infrastructură materială și digitală actualizată și resurse umane adecvate. Au fost menționate nevoia unor metodologii, regulamente și proceduri interne, importanța colectării sistematice a feedbackului de la studenți și alte părți interesate și rolul digitalizării proceselor de suport. De asemenea, au fost puse în discuție dotarea spațiilor, accesul la resurse educaționale digitale, formulele hibride/online și actualizarea tehnologiilor folosite în procesul formativ.

O altă concluzie a atelierului a vizat corpul de formatori și logica de organizare a programului, indicând nevoia unei selecții flexibile a formatorilor, posibilitatea implicării unor specialiști externi și mentori de practică, definirea unor exigențe minime pentru formatori, precum și preocupări privind fezabilitatea financiară, dimensiunea grupurilor și organizarea în cohorte sau formule hibride. În ansamblu, ideea principală care a reieșit din acest atelier a fost aceea că standardele minime trebuie combinate cu flexibilitate instituțională, pentru a permite adaptarea programului la contexte locale diferite.

5.2 Atelierul 2 – Eficacitate instituțională

Atelierul 2 a urmărit operaționalizarea conceptului de eficacitate educațională în formarea cadrelor didactice universitare prin indicatori grupați pe dimensiuni relevante: dezvoltarea competențelor, impact pedagogic, satisfacția participanților și evoluția profesională.

Discuțiile au identificat trei domenii majore: rezultatele formării, procesele educaționale și impactul instituțional. La nivelul rezultatelor, accentul a căzut pe competențe-cheie precum flexibilitatea, reziliența, incluziunea, managementul curricular, designul universal al învățării și abordările interdisciplinare. La nivelul proceselor, participanții au valorizat mentoratul, practica de specialitate, dezvoltarea competențelor soft, abordările centrate pe student și reflecția pedagogică. În privința impactului, au fost propuși indicatori precum rezultatele studenților, chestionarele de tip SET, evaluările colegiale, autoevaluarea, parcursul în cariera academică și producția educațională recunoscută instituțional.

Concluzia atelierului a fost că eficacitatea educațională nu poate fi redusă la satisfacția imediată a participanților și nici la rezultate punctuale, ci trebuie înțeleasă ca relație între competențe, procese și impact pe termen mediu și lung. Formularea unor indicatori măsurabili și a unor dovezi verificabile a fost considerată esențială pentru creșterea obiectivității și comparabilității evaluărilor și pentru fundamentarea deciziilor instituționale de dezvoltare și optimizare a programelor.

5.3 Atelierul 3 – Managementul calității

Conform programului, atelierul a avut ca obiectiv identificarea mecanismelor concrete de management al calității – proceduri, implicarea actorilor și utilizarea datelor – relevante pentru programele de formare și funcționale dincolo de simple conformări formale. Discuțiile au pus accent pe întrebarea „cine răspunde?” și pe distribuirea responsabilității între niveluri și structuri instituționale: director de program, director de departament, decan, prodecan responsabil de calitate, organisme ale facultății, direcții de management educațional și comisii de asigurare a calității. Atelierul a evidențiat, astfel, că managementul calității nu poate fi externalizat unei singure structuri, ci trebuie construit ca rețea de responsabilitate și coordonare instituțională.

De asemenea, participanții au clarificat tipurile de date relevante pentru monitorizarea calității: date despre personalul de formare, formarea inițială și continuă a cadrelor didactice universitare, raportul cadre/discipline/studenti, actualizarea fișelor disciplinei și a materialelor suport, precum și date despre studenți, incluziune socială, rezultate academice, feedback, prezență, abandon, angajabilitate și condiții de spațiu și resurse digitale. Au fost discutate și metodele de colectare a datelor, într-o logică de evaluare 360 de grade, incluzând observarea la ore, interviuri, chestionare de feedback, focus grupuri, interasistențe, date de la alumni și analiza documentelor curriculare.

Din perspectiva concluziilor conferinței, atelierul 3 a formulat o idee-cheie transversală: trecerea de la documente la cultură presupune ca managementul calității să devină un sistem viu de colectare, interpretare și utilizare a datelor pentru îmbunătățire continuă, nu doar un set de proceduri bifate pentru evaluări externe.

Ziua 2 - 12 decembrie 2025

6. Keynote Speech: Autenticitatea rezultatelor învățării: sens, criterii și exemple din practica universitară

Speaker: Prof. univ. dr. habil. Marian D. ILIE (UVT)

Keynote-ul susținut de Prof. univ. dr. habil. Marian D. Ilie a continuat discuția despre rezultatele învățării, deplasând accentul de la formularea lor la autenticitatea lor pedagogică. Prelegerea a pornit de la definirea rezultatelor învățării și de la problemele frecvente în elaborarea acestora, semnalând că la nivelul programelor, disciplinelor și activităților didactice apar adesea dificultăți de aliniere, lipsă de corespondență cu cadrele ocupaționale și formulări insuficient de SMART sau insuficient legate de practicile reale de predare și evaluare.

Ca soluție pedagogică, prezentarea a propus tratarea rezultatelor învățării ca elemente de design de instruire, abordate în cadrul unui model de aliniere curriculară de tip Biggs și în logica unei învățări autentice, centrate pe student. A fost subliniată relevanța sarcinilor de învățare și de evaluare pentru contexte profesionale, personale și de viață, precum și rolul provocărilor cognitive, al criteriilor integrate în rubrici și al feedbackului în susținerea acestei autenticități. În acest cadru, rezultatele învățării devin credibile atunci când sunt articulate cu sarcini relevante, evaluări coerente și procese reflexive care susțin transferul și generalizarea.

7. Ateliere hands-on în paralel

Workshopurile aplicate din ziua a doua a conferinței au completat discuțiile conceptuale și instituționale din prima zi printr-o serie de activități orientate spre transferul în practică al ideilor privind proiectarea didactică, co-crearea și evaluarea în învățământul superior. Dacă prima zi a privilegiat reflecția asupra cadrului normativ, a profilului de competențe și a mecanismelor de asigurare a calității, cea de-a doua zi a creat contexte de lucru în care participanții au putut explora, testa și adapta instrumente, cadre și principii relevante pentru propria activitate didactică. În formule diferite, dar complementare, cele trei ateliere au adus în prim-plan fundamentarea științifică a designului instrucțional, valoarea co-creării multi-actor în logica Living Labs și utilizarea critică, etică și creativă a inteligenței artificiale în proiectarea sarcinilor de evaluare, conturând împreună o imagine coerentă asupra noilor direcții de dezvoltare a practicilor universitare.

7.1 Atelierul I: „Principii ale învățării multimedia: aplicații în predarea universitară”

Formator: *Conf. univ. dr. Dana Opre (UBB)*

Atelierul a propus o introducere aplicată în principiile învățării multimedia, pornind de la evoluțiile recente din știința învățării și din cercetările din psihologia cognitivă și educațională, neuroștiințe și științele informatice. În acest cadru, participanții au fost invitați să reflecteze asupra modului în care cunoașterea mecanismelor cognitive implicate în procesarea informațiilor multimedia poate susține decizii didactice mai bine fundamentate și practici de predare mai eficiente. Atelierul a urmărit dezvoltarea capacității participanților de a crea un design instrucțional multimedia eficient, pornind de la înțelegerea modului în care oamenii învață din conținuturi multimedia.

Din punct de vedere aplicativ, atelierul a vizat optimizarea unor resurse deja utilizate de participanți – prezentări PowerPoint, suporturi de curs, jocuri educaționale sau alte materiale digitale – astfel încât acestea să susțină mai bine învățarea, claritatea mesajului didactic și implicarea studenților. Prin accentul pus pe structura și organizarea materialelor multimedia, atelierul s-a înscris firesc în logica mai largă a conferinței, care a valorizat fundamentarea științifică a deciziilor didactice și legătura dintre designul instrucțional și calitatea experiențelor de învățare universitare.

7.2. Atelierul II: „De la idee la sala de curs/seminar: Living Labs @ UVT”

Formatori: *Dr. Alexandra Petcu (Director al Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic - UVT) & Asist. cerc. dr. Velibor Mladenovici (UVT)*

Workshopul facilitat de dr. Alexandra Petcu și dr. Velibor Mladenovici a propus o abordare de tip Living Labs pentru co-crearea de soluții pedagogice și pentru rafinarea profilului de competențe al cadrului didactic universitar la început de carieră. Rezultatele așteptate ale învățării formulate în materialele atelierului au vizat identificarea unor elemente de co-creare aplicabile în propria practică didactică, analiza critică a patru cadre de competențe – DigCompEdu, EntreComp,

GreenComp și CanMEDS – și co-construcția unei versiuni inițiale a profilului de competențe al cadrului didactic universitar debutant.

Notă: **DigCompEdu** = European Framework for the Digital Competence of Educators (Cadrul european pentru competențele digitale ale cadrelor didactice); **EntreComp** = Entrepreneurship Competence Framework (Cadrul competențelor antreprenoriale); **GreenComp** = European Sustainability Competence Framework (Cadrul european al competențelor pentru sustenabilitate); CanMEDS = CanMEDS Physician Competency Framework (Cadrul CanMEDS al competențelor profesionale).

7.3. Atelier III: Notebook LM & GenAI: parteneri digitali în proiectarea sarcinilor de evaluare **Formatori:** Conf. univ. dr. Gabriela Grosseck & Lect. univ. dr. Dana Crăciun (UVT)

Acest workshop a abordat utilizarea NotebookLM și a GenAI în proiectarea evaluării universitare, pornind de la studiul de caz al integrității academice în evaluarea digitală. Materialele atelierului au justificat tema prin raportare la validitatea evaluării, supraîncărcarea informațională și nevoia unei abordări metacognitive și responsabile. Atelierul a combinat reflecții individuale despre starea de spirit a participanților față de GenAI, exerciții creative, analiză de temeri și dorințe, precum și activități concrete de utilizare a NotebookLM pentru hărți conceptuale, materiale de predare, teste, flashcards și alte resurse.

Un mesaj important al atelierului a fost acela că instrumentele IA trebuie utilizate într-o logică de sprijin, nu de substituție a gândirii academice. Materialele au subliniat diferențele dintre conturile personale și cele instituționale, în special în ceea ce privește confidențialitatea datelor și echilibrul dintre autonomie și etică. Totodată, atelierul a prezentat modalități prin care sarcinile de evaluare pot fi reproiectate astfel încât IA să funcționeze ca instrument de sprijin al reflecției, organizării informației și feedbackului, fără a compromite integritatea academică.

8. Concluzii și recomandări generale

Conferința a confirmat că formarea psihopedagogică a universitarilor a ieșit din registrul inițiativelor locale și intră într-o etapă de instituționalizare accelerată, în care presiunea normativă trebuie dublată de claritate conceptuală, fundamentare științifică și soluții flexibile de implementare. Fără excepție, discuțiile din plen, panel, keynote-uri și ateliere au convers către ideea că un program de formare inițială de calitate nu poate fi construit exclusiv prin reguli sau exclusiv prin bune intenții, ci printr-un echilibru între standarde minime, autonomie instituțională, profiluri de competențe bine definite și mecanisme credibile de asigurare a calității. Totodată, conferința a arătat că designul unor astfel de programe trebuie să integreze mai strâns politicile educaționale, cercetarea din științele educației, exigențele practicii universitare și noile transformări generate de digitalizare, flexibilizare și inteligență artificială.

- **Profilul de competențe al cadrului didactic universitar trebuie să devină reperul central al proiectării și evaluării programelor de formare inițială.** Acest profil ar trebui să includă explicit competențe psihopedagogice, de evaluare, digitale, de consiliere și sprijin al studenților, de reflecție critică, leadership academic și utilizare responsabilă a tehnologiilor emergente.
- **Metodologiile de acreditare ARACIS pentru astfel de programe ar trebui să combine rigoarea standardelor minimale cu suficientă flexibilitate instituțională.** Evaluarea externă nu

ar trebui să se limiteze la conformitatea formală a documentelor, ci să includă analiza coerenței dintre profilul de competențe vizat, rezultatele învățării, arhitectura curriculară, practicile de predare și evaluare, resursele disponibile și mecanismele de monitorizare a impactului.

- **Asigurarea calității trebuie să fie construită pe o logică de valoare adăugată și impact, nu doar pe una de resurse și conformare.** În acest sens, criteriile și indicatorii utilizați în evaluarea programelor ar trebui să surprindă dezvoltarea reală a competențelor participanților, transferul acestora în practica didactică, impactul asupra experienței studenților, existența comunităților de practică și capacitatea instituțiilor de a susține îmbunătățirea continuă.
- **Capacitatea instituțională trebuie înțeleasă ca arhitectură integrată de susținere a formării.** Aceasta presupune nu doar existența unor spații și resurse materiale adecvate, ci și proceduri clare, roluri instituționale bine definite, infrastructură digitală actualizată, fezabilitate financiară și un corp de formatori selectat pe baza unor exigențe relevante, cu posibilitatea implicării mentorilor de practică și a specialiștilor externi.
- **Rezultatele învățării trebuie tratate ca elemente de design curricular și pedagogic, nu ca simple formulări administrative.** Formularea lor trebuie să fie clară, observabilă, măsurabilă și aliniată cu strategiile de predare și evaluare, iar autenticitatea lor trebuie susținută prin sarcini relevante, contexte reale de aplicare, rubrici coerente și feedback orientat spre învățare.
- **Flexibilizarea programelor de formare inițială trebuie susținută prin mecanisme de recunoaștere și echivalare cu sens.** Comunitatea academică a semnalat nevoia unor formule modulare, hibride și diferențiate, care să țină cont de experiențele profesionale anterioare, de diversitatea contextelor instituționale și de nevoia de a evita rigidizarea excesivă a parcursurilor de formare.
- **Managementul calității trebuie să se bazeze pe utilizarea sistematică a datelor și pe evaluare 360 de grade.** Colectarea și interpretarea datelor privind personalul de formare, studenții, procesele educaționale, resursele și impactul trebuie să devină parte integrantă a culturii instituționale a calității, nu doar a proceselor de raportare pentru evaluări externe.
- **Formarea universitarilor trebuie să favorizeze abordări interdisciplinare, reflexive și colaborative.** Conferința a indicat valoarea modelelor de tip Living Labs, a comunităților autentice de practică și a atelierelor de co-creare ca spații de dezvoltare profesională relevante pentru debutanți și pentru instituții.
- **Integrarea tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale în formarea și evaluarea universitară trebuie realizată în mod responsabil, etic și transparent.** Accentul trebuie să cadă pe utilizarea IA ca instrument de sprijin al reflecției, feedbackului și designului evaluării, nu ca substitut al gândirii academice și al autoratului.

În ansamblu, Conferința națională „Formarea pedagogică a universitarilor”, ediția a II-a, a funcționat ca un spațiu de reflecție, convergență și co-creare pentru o comunitate academică interesată să definească mai clar ce înseamnă, astăzi, un cadru didactic universitar competent și cum pot universitățile construi programe de formare inițială relevante, sustenabile și evaluabile. Rezultatele discuțiilor sintetizate în această minută oferă repere utile atât pentru elaborarea cadrului normativ și metodologic național, cât și pentru dezvoltarea viitoarelor programe instituționale de formare și pentru formularea unor recomandări către actorii implicați în asigurarea calității în învățământul superior.